

№ 194.

Kalendarzyk tygodniowy:

Czw. św. Kazimierza rel.
Piąt. św. Augustyna B.
Sob. Ścięcie gł. św. Jana
Niedz. Pociesz. N. M. P.
Pon. św. Rajmunda W.
Wt. św. Idziego Op.
Sr. św. Stefana Kr.

Wschód sł. godz. 5 m. 00
Zachód sł. godz. 7 m. 02
Dług. dnia godz. 14 m. 02
Ubyło dnia godz. 2 m. 45

Gena prenumeraty:

w ŁODZI:

Rocznie rb. 6 k. —
Półrocznie „ 3 „ —
Kwartalnie „ 1 „ 50
Miesięczn. „ - „ 50
Odnoszenie 10 k. m.
Egz. pojedynczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 7 kop. 40
Półrocznie „ 3 „ 76

Zagranicą:

Miesięcznie rb. 1 kop. 10

REDAKCJA

I ADMINISTRACJA

Spacerowa № 41.

Telefonu № 595.

ROZWOJ

dziennik polityczny, przemysłowy, społeczny i literacki, ilustrowany.

Czwartek, dnia 27 sierpnia 1914 roku.

Kantory: własny w Warszawie ul. Hoża № 32; w Pabianicach u p. Teodora Minke;
w Zgierzu w aptece p. Patka.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 1—2-cj po południu.

CENY OGŁOSZEŃ: **Nadesłane** przed tekstem 50 kop. za wiersz petitowy. Ogłoszenia w tekście 1 rub. za wiersz petitowy. **Zwyczajne ogłoszenia** za tekstem: pierwszy raz 12 kop., następny 10 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. **Małe ogłoszenia** po 2 kop. od wyrazu (za każdą grubszą literę płaci się 2 kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. **Reklamy** 25 kop. **Nekrologi** po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie próbek 6 rub. od tysiąca egzemplarzy. Ogłoszenia, których terminy przypadają w dni świąteczne, drukujemy w przed dzień święta lub po święcie. **Artykuły** bez oznaczenia honorarium Redakcja uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca.

Od Administracji „Rozwoju”

W ostatnich dniach zwiniliśmy cały szereg podmiejskich rewirów, gdyż całe dzielnice nie płacą nam prenumeraty; dla dwóch, trzech prenumeratorów nie opłaca się trzymać osobnego roznosiciela.

Dla wygody tych prenumeratorów, którzy w powyższych dzielnicach chcieliby „Rozwój” trzymać lub go już z góry opłacili, otwieramy szereg filii na mieście, wykaz których podajemy poniżej.

Osoby życzące sobie tam odbierać numery „Rozwoju” proszone są uprzejmie o pofatygowanie się do Administracji „Rozwoju”.

Dla wygody naszych abonentów otwieramy filie w różnych punktach miasta, w których będzie można odbierać egzemplarze „Rozwoju” za okazaniem kwitu opłaconej prenumeraty, tam też sprzedawane są pojedyncze egzemplarze.

Filie mieszczą się:

Rzgowska 53, kooperatywa spożywcza.
Zgierska 31, Ryszard Szubert, sklep galanteryjny.

Brzezińska 37, Leon Karbowicz, sklep kolonialny.

Zarzewska 91, sklep kolonialny.

Róg Widzewskiej i Średniej, skład apteczny Świdzkiego.

Radwańska 36, Piotr Kwiatkowski.

Kątna 34, Andrzej Koźnicki.

Wólczajska 222, Podgórska.

Milsza 42, K. Rosiak.

Konstantynowska 8, Wolski.

Pańska 8, Widuliński.

Z Centralnego Komitetu Milicji Obywatelskiej.

Centralny Komitet Milicji Obywatelskiej podaje do wiadomości, że chcąc dać możliwość udziału w niej wszystkim sferom obywateli miejscowych, niezależnie od dotychczasowego udziału robotników w Milicji, postanowił zaprosić przedstawicieli robotników do udziału w sądach rozpoznawczych, jakie funkcjonują przy 9-iu dzielnicach Milicji. W celu bliższego porozumie-

nia się prosimy wszystkie niepartyjne grupy robotnicze o złożenie piśmienne w biurze Centralnego Komitetu Milicji Obywatelskiej do piątku włącznie adresu swego i wyrażenie chęci przyjęcia udziału robotników w pracach Milicji w Łodzi.

2) Centralny Komitet Milicji Obywatelskiej za pośrednictwem pism prosi wszystkich właścicieli domów o regularne uiszczenie na rzecz kominiarstwa przy miejscowych Strażach Ochotniczych niewielkich zresztą należności, które w czasie obecnym stanowią jedyne źródło dochodu dla straży.

3) Centralny Komitet Milicji Obywatelskiej podaje do wiadomości, że z polecenia władz wojskowych zabronione jest podawanie jakichkolwiek wiadomości o ruchach wojsk. (h)

Sytuacja Włoch wobec wojny europejskiej.

Koła polityczne i szeroki ogół publiczności europejskiej zastanawia stanowisko Włoch wobec wojny europejskiej, które śmiało można nazwać przyjaznym dla trójporozumienia a w istocie rzeczy jest ono tylko egoistycznym, podsygniętym przez rozum polityczny sterników nawy państwowej Włoch zjednoczonych.

Jako trzeci czynnik trójprzymierza Włochy powinny były wystąpić do walki, skoro wojna została wypowiedziana. Nie uczyniły tego, tłumacząc się, że traktat trójprzymierza obowiązuje tylko do czynnego wystąpienia wówczas, skoro wojna będzie wypowiedziana któremukolwiek z ich sojuszników.

Tymczasem Austria i Niemcy pierwsze wypowiedziały wojnę; pierwsza Serbii a druga Rosji, co zwalnia Włochy od mieszania się czynnego w zapasy zbrojne tych obu mocarstw.

Wypowiedzenie wojny Austro-Węgrom przez Francję nie jest również przyczyną do wystąpienia Włoch i porzucenia stanowiska neutralnego, albowiem było to już tylko logicznym następstwem zawieruchy wojennej, jaką Austro-Węgry łącznie z Niemcami wywołały i zawichrzyły całą Europę.

Dość jednak rzucić okiem na kartę Europy, by zrozumieć, jakie są istotne przyczyny neutralności Włoch, przyjaznej dla trójporozumienia.

Ze wszystkich państw europejskich Włochy mają najdłuższą linię wybrzeży morskich—a ściślej mówiąc, tworzą półwysep bardziej długi niż szeroki, w razie wystąpienia do walki po stronie trójprzymierza byłyby narażane na dotkliwe klęski.

Flota włoska, jakkolwiek dość silna i sprawna w boju, czego dowiodła podczas ostatniej wojny turecko-włoskiej, nie mogłaby sprostać

połączonym eskadrom flot francuskiej i angielskiej.

Bardzo łatwo mogłaby być rozbita, a wybrzeża jej blokowane, bombardowane, a nawet i najebrane przez wojska obce. Nietylko Tunis, o który Włochom idzie i dla którego złączyły się z Niemcami i Austro Węgrami w trójprzymierze, ale i Tripolis, zdobyty na Turcyi z takimi ofiarami i wszystkie zdobycze w ostatniej wojnie z Turcyą, byłyby dla Włoch stracone. Do tej bowiem wojny bezwarunkowo wchodziłyby się Grecya, a może nawet i Turcyja w przymierzu z Grecyą.

Słowem, dobrze zrozumiany interes własny nakłania Włochy do zachowania neutralności i to nie ściśle, lecz przyjaznej dla trójporozumienia, co znalazło swój wyraz w pozostawieniu przez rząd włoski swobody działania na morzu Śródziemnym i Adryatyckim flotom Francyi i Anglii.

Wrzecie zwycięstwa trójporozumienia, wielce prawdopodobnego, gdy Włochy wystąpią w stanowczej chwili po jego stronie, uśmiecha się im dojsz do posiadania bez wielkich ofiar Trydentu z Tryestem, całkowite nieomal zapanowanie nad Adryatykiem, a więc spełnienie marzeń patriotów włoskich o zjednoczeniu wszystkich ziem, zamieszkałych przez Włochów, pod berłem króla zjednoczonej Italii.

Dodajmy do tego, że wojna po stronie i w interesie Niemiec prowadzona i w dodatku w sojuszu z Austryą, z którą włosi mają dawne, niewyregulowane jeszcze porachunki; byłaby bardzo niepopularną w całych Włoszech, gdzie przeważnie „tedesko” (niemiec) uważane jest za obelgę.

Udział Włoch w trójprzymierzu był pożądanym jedynie dla Niemiec, które pragnęły w ten sposób szachować Francję.

Dla Włoch traktat z Niemcami był bardziej ciężarem niż korzyścią, zapewniał im bowiem tylko pewną swobodę ruchów w polityce kolonialnej w północnej Afryce.

Włochy same są zbyt ubogie, by mogły opłacać kosztowną armię i flotę. Nie mogą też obejść się bez handlu z Francyą. Traktat handlowy franko-włoski, który tak dodatnio wpłynął na finanse Włoch i na zamożność ich mieszczaństwa, był pierwszym ciosem dla trójprzymierza i musiał wywołać chęć zbliżenia się do Rzeczypospolitej w łonie ludu włoskiego, co dziś staje się wytyczną i rzędem tego państwa, który widocznie wyczekuje tylko wyjaśnienia się sytuacji na arenie bojowej, by w stosownej chwili pójść tam, gdzie mu nakazą najżywoźniejsze Włoch interesy.

Widocznie wśród dyplomacji włoskiej żyją jeszcze tradycje Machiawelów i Cavourów.

St. Łap.

KRONIKA.

—?—

(k) **Cenzura wojenna.** Komunikują z Warszawy, iż w piątek wyjeżdża do Łodzi cenzura wojenna dla przeglądania prasy oraz korespondencji.

(m) **Powrót policji.** Dziś przed południem przybyły do naszego miasta oddziały policji łódzkiej.

(h) **Z kolei kaliskiej.** Komunikują nam, że od dnia dzisiejszego na kolei kaliskiej pomiędzy Warszawą a Łodzią krążyć będzie jedna para pociągów z rozkładem następującym: z Warszawy przychodzić będzie do Łodzi o godz. 3 m. 14 p. p., z Łodzi zaś do Warszawy odchodzić będzie o g. 3 m. 44 p. p.

(x) **Sekcja kobiet przy Komitecie Obywatelskim m. Łodzi** prosi nas o zaznaczenie, żeby Szanowni ofiarodawcy od osób zbierających ofiary na rzecz tejże sekcji, byli łaskawi żądać legitymacji członkowskiej z podpisem pani Anny baronowej Heinzel.

Pokwitowania zarząd sekcji będzie przysyłał listownie Sz. p. p. ofiarodawcom.

(Przyp. red.) Istnieje tylko jedna sekcja kobiet przy Centralnym Komitecie Obywatelskim m. Łodzi.

(i) **Kursy higieniczno-sanitarne.** Laboratorium miejskie podaje do wiadomości, że wykłady kursów higieniczno-sanitarnych rozpoczynają się w piątek dnia 28 sierpnia w gmachu gimnazjum polskiego przy ul. Nowo-Cegielnianej nr. 9 punktualnie o godzinie 9-ej rano.

(k) **Sprawy szkolne.** Onegdaj wieczorem w miejscowym magistracie, pod przewodnictwem pełniącego obowiązki prezydenta radcy Mireckiego odbyło się posiedzenie połączonych rosyjskiej, polskiej i niemieckiej komisji szkolnych, poświęcone rozważaniu sprawy otwarcia szkół ludowych miejskich.

Postanowiono, aby z dniem 7 września rozpocząć zajęcia w szkołach początkowych.

(x) **Ze Stow. nauczycieli.** Na ostatnim zebraniu w Stow. nauczycieli zapadła uchwała, aby uruchomić szkoły. Ale szkoły polskie nie posiadają żadnych innych dochodów poza wpisem i dziś pozbawione są prawie możliwości otwarcia podwoi swoich. Stow. nauczycieli zwraca się więc do rodziców, aby dla podtrzymania tych pożytecznych instytucji zechcieli dać częściowo z góry na rachunek wpisowego wpłacić jakies zaliczki.

(M) **Ustawa szkół prywatnych** zatwierdzona w czerwcu pozwala utrzymującym szkoły prywatne na wiele inowacji, tak pod względem wykładów, jak i programów, a także równa te zakłady z zakładami naukowymi urzędowymi, ponieważ uczniowie i uczennice szkół prywatnych, przez zdanie egzaminów wobec delegata władz naukowych, otrzymują wszystkie prawa wychowawców odnośnych instytucji naukowych rządowych.

(i) **Z fabryki Tow. Akc. I. K. Poznańskiego.** Zarząd fabryki Tow. akc. I. K. Poznańskiego utworzył dla swych robotników wielki skład spożywczy, który zaopatruje po cenach bieżących robotników fabrycznych w artykuły spożywcze: cukier, kaszę, herbatę, mąkę, oraz artykuły pierwszej potrzeby, naftę, świecę i t. p.

Robotnicy fabryki zakupują produkty spożywcze na rachunek pieniędzy za robociznę. Oprócz tego robotnicy fabryki dwa razy tygodniowo zakupują w fabryce węgiel kamienny.

(h) **Z kolei.** Delegacja pracowników kolei fabryczno-łódzkiej wysłana do Warszawy, prosiła o wypłacenie wynagrodzenia, na co w Łodzi nie było środków, gdyż, jak donosi „Rozwój”, pieniądze z kasy kolejowej tutejszej wysłano do Warszawy.

Rada zarządzająca zgodziła się na to i postanowiła wypłacić wszystkim pracownikom kolei fabryczno-łódzkiej pensję 2-miesięczną, która będzie im następnie strącana przez 12-cie miesięcy.

(k) **Ceny nafty.** Cena nafty w ostatnich dniach podskoczyła dość znacznie, co przypisać należy spekulacji na zwyżkę, prowadzonej przez

pośredników hurtowych i detalicznych,

Po cenie normalnej nafta sprzedawana jest w składzie hurtowym kompanii Nobla przy ulicy Wierzbowej pod nr. 5. Funt nafty kosztuje tam tylko 5 kopiejek.

(k) **O należności za zarobki.** Biura Milicyi Obywatelskiej III dzielnicy oraz kilku innych, są przeciążone zgłoszeniami robotników, rzemieślników i najemników, zgłaszających swe pretensje do pracodawców za niezapłaconą robocizną i żądających uregulowania rachunków i pośrednictwa Milicyi Obywatelskiej przy otrzymaniu swych pieniędzy.

Milicya Obywatelska z powodzeniem pośredniczy w tych sprawach rozstrzygając spory i pośrednicząc przy wypłacaniu pracownikom ich należności.

(j) **Niesumienny wydawca.** Redaktor i wydawca gazety żargonowej „Najes Łódzer Morgenblatt” A. J. Ostrowski winien był znaczne zaległości pracownikom redakcji i drukarni, wskutek czego oraz wobec złych interesów zamknął pismo.

Pozostawieni bez środków do życia pracownicy zwrócili się do Milicyi Obywatelskiej z zażaleniem, wobec czego Milicya zmusiła Ostrowskiego do natychmiastowego wypłacenia pracownikom na rachunek zaległych wypłat 30 rb., dalsze rozpatrzenie sprawy wyznaczono na nadchodzący poniedziałek.

(k) **W sprawie śmiertelnych wypadków.** Centralny Komitet Milicyi Obywatelskiej wydał rozporządzenie, aby o każdym wypadku z zakończeniem śmiercią oraz wypadkach nagłych zgonów, zawiadamiano zarząd szpitala powiatowego św. Aleksandra.

(i) **Sprawy sanitarne.** Wielu obywateli naszego miasta utyskuje nad niezadawalniącym systemem oczyszczania miasta przez przedsiębiorców asenizacyjnych.

Ilość beczek asenizacyjnych nie wystarcza dla potrzeb miasta. Aby złemu choć w części zaradzić, utworzono komisję techniczno-sanitarną dla miasta, która jednakże dotychczas nie zdążyła jeszcze szerszej działalności rozwinąć.

Nadzór nad sprawami sanitarnymi miasta spoczywa obecnie w ręku d-ra Trenknera (Piotrkowska 164), do którego zainteresowane osoby winny się zgłaszać w każdym wypadku, dotyczącym zdrowotności miasta.

(h) **Okrutni rodzice.** Przy ul. Przejazd № 48 Gustaw Müller, właściciel sklepu spożywczego ma córkę Wandę, która z powodu katowania jej dostała pomieszania zmysłów i epilepsji.

Wczoraj o godz. 2 po poł., gdy rodzice poczuli bić córkę, ta wyskoczyła oknem na ulicę, raniąc się szkłem bardzo silnie w prawą rękę.

W sprawę tę wmięszali się przechodnie i milicya.

Rany opatrzyło Pogotowie. Milicya spisała protokół.

(h) **Zacne postępowanie.** Właściciel domu przy ul. Ludwiki № 56 p. Teodor Eslinger nie tylko, że lokatorów pozostawia w spokoju nie upominając się od nich za komorne, ale jeszcze dobrowolnie rozdaje biednym kartofle, kapustę, inarchew, węgiel i drzewo.

Obyśmy mogli spotkać jaknajwięcej takich ofiarodawców.

(x) **Poszukiwanie rodziny.** P. Ludwik Gross, zamieszkały na Bałutach przy ul. Zielonej 13 m 33 poszukuje córki swej Maryanny w wieku lat 14, która mieszkała w Kaliszu u p. Aleksandra Kalińskiego, szewca.

Prosi o zawiadomienie go o losie dziecka pod wyżej wskazanym adresem.

(k) **Ochrona lasu miejskiego.** Milicya Obywatelska przystąpiła do organizacji specjalnej ochrony lasów miejskich, które w ciągu ostatnich dni zrabowane są przez złodzieiów leśnych.

W dniu wczorajszym zawiadomiono konny oddział Milicyi Obywatelskiej o gospodarce 2 złodzieiów leśnych w lesie miejskim przy ulicy Konstantynowskiej, przyczem zarządzono obławę i złodzieiów ujęto.

(k) **Konstantynów.** Z powodu zakazu wywożenia produktów żywnościowych z Łodzi do miejscowości okolicznych wydanego przez łódzki Komitet Obywatelski, konstantynowski Komitet Obywatelski niesienia pomocy biednej ludności

postanowił pobierać od przejeżdżających przez Konstantynów wozów z produktami podatek na rzecz głodnych mieszkańców Konstantynowa w wysokości 75 kop. i więcej od wozu.

(p) **Przypadkowe zatrucie.** Na ulicy Cegielnianej № 41 Berta Lachowicz, żona technika dentyścycznego, lat 24, przez nieostrożność zatrula się kwasem solnym.

Niebezpieczeństwo usunął na miejscu lekarz Pogotowia.

(p) **Napaść.** Na ul. Przejazd № 48 na trotuarze Wanda Munka, krawcowa, lat 48, podobno przez zazdrość napađniętą została przez inną kobietę, która uderzyła ją szklanem naczyniem, raniąc ją w głowę i prawą rękę.

Rany opatrzył lekarz Pogotowia.

(p) **Z głodu.** Na Nowym Rynku, róg Konstantynowskiej znaleziono na ulicy Józefę Lewandowską, lat 18, bez zajęcia w ataku nerwowym i wyczerpaniu sił z głodu.

Po udzieleniu jej doraźnej pomocy na miejscu wypadku przez lekarza Pogotowia, odwieziono ją w stanie ciężkim do szpitala Czerwonego Krzyża.

— W parę godzin później przy zbiegu ul. Przejazd i Widzewskiej na schodach gmachu pocztowego znaleziono Maryannę Grajewską, lat 48, także w zupełnym wyczerpaniu sił z głodu.

Nieszczęśliwą zaopiekowała się milicya.

(h) **Zapalenie się sadzy.** Wczoraj o godzinie 5-ej m. 15 po poł. wezwano straż ogniową ochotniczą na ul. Zagajnikową № 19, gdzie po przybyciu na miejsce stwierdzono, iż paliły się sadze.

Odezwa.

Wczoraj na ulicach miasta rozlepiono następującą odezwę:

Do obywateli miasta Łodzi!

Centralny komitet Milicyi Obywatelskiej upoważniony został przez Władze wojskowe do oświadczenia, że żadne rozporządzenia w kierunku ograniczeń lub nawet wyłączenia żydów ze składu Milicyi przez władze wojskowe wydanymi nie były. To, co dotąd w tym kierunku zasmożone było samowolą jednostek samozwańczo podających się za osoby wojskowe.

Podając o powyższem do wiadomości ogółu obywateli, zwracamy się specjalnie do obywateli żydów, aby wśród swoich wpływali na uspokojenie umysłów, podnieconych ze zrozumiałych powodów wczorajszymi zajściami.

Ze swej strony również zaznaczamy, że Centralny Komitet Milicyi Obywatelskiej wydał już w tym kierunku dla podwładnych mu organów odpowiednie rozporządzenie.

Łódź, dnia 26 sierpnia 1914 r.

Centralny Komitet
Milicyi Obywatelskiej.

WOJNA.

TELEGRAMY.

Fałszywe pogłoski.

Paryż, 27 sierpnia. (W. A. T.) Rozsiewane przez źródła niemieckie wiadomości o zdobyciu twierdzy Namur nie potwierdzają się. Niemcom udało się zdobyć dotychczas jeden z pomniejszych fortów. Inne forty bronią się dzielnie i z powodzeniem ostrzeliwiają fort, zajęty przez Niemców, chcąc go zniszczyć i unieszkodliwić.

Bitwy w Belgii.

Petersburg, 27 sierpnia. (P.) Otrzymało wiadomość, że pomiędzy miastami Mons Charle- rois toczyła się zacięta bitwa. Widocznie armia niemiecka działa lewem skrzydłem. Przejście przez Wogezy w rękach Francuzów. W Alzacyi są tylko oddziały landwery. Według wiadomości 26 b. m. toczyła się bitwa na froncie belgijskim. Niemcy ponieśli duże straty. W tych dniach powołują pod sztandary pospolite ruszenie bawarskie.

Z belgijskiego teatru wojny.

Londyn, 27 sierpnia. (P.) Armia belgijska, dokonawszy wycieczki dnia 24 b. m., zaatakowała 25 b. m. trzy dywizje wojsk niemieckich.

Francuską pozycję zaatakowały wszystkie siły nieprzyjaciela. Atak odparto. Nieprzyjaciel cofnął się na całej linii.

Skauci angielscy.

Paryż, 27 sierpnia (W. A. T.). Skauci angielscy wyrazili gotowość przybycia na pierwsze wezwanie rządu francuskiego do Normandii w celu objęcia pracy w polach, które są niesprzątnięte z powodu braku rąk do pracy. Młodzież francuska również zamierza zająć się pracą na roli.

Bitwa pod Charleroi.

Paryż, 27 sierpnia (W. A. T.) Dzienniki tujejsze przepelnione są opisami poszczególnych epizodów wielkiej bitwy pod Charleroi.

Szczegóły te przerażają swoją potwornością.

Wszystkie sprawozdania mówią o stertach trupów, o setkach tysięcy rannych i zniszczeniu miast.

Od huku armat ziemia trzęsie się i kołysze. Krew tak obficie zlała pola, iż stały się czarne. Wszelka roślinność w promieniu kilkunastu kilometrów zniszczona.

Niemcy z niestęchanym lekceważeniem życia swoich żołnierzy wysyłają tysiące na pewną śmierć dla nic nie znaczącego zwycięstwa.

Specyjalną uwagę budzi fakt, że na polu Waterloo zginęło wielu książąt z domów panujących. Ks. Albert, wuj cesarza Wilhelma zginął prowadząc osobiście w zabójczy ogień artylerii kilka batalionów, chcąc spędzić francuzów z pozycji wzmocnionych pod Charleroi. W podobnych okolicznościach zginął pod Acoz książę Fryderyk Saksen Meiningenski. Padło również wielu wyższych oficerów.

Tęgo rodzaju wysyłanie na pierwszy ogień wysoko postawionych osobistości, wnioskują dzienniki, ma na celu dodanie odwagi zdemoralizowanemu wojsku i upoważnia do przypuszczenia, że duch tych wojsk jest bardzo zły.

Za wszelką cenę.

Paryż, 27 sierpnia (W. A. T.). Tutejsze koła wojskowe są zdania, że Niemcy po krótkim wypoczynku rozpoczną w najbliższym czasie znów gwałtowną ofensywę, celem wyszukania sobie za wszelką cenę drogi na Paryż przez teren belgijski.

Zamknięcie portów.

Sztokholm, 27 sierpnia (W. A. T.). Admiralicja niemiecka zawiadomiła rząd szwedzki, iż z powodu rozrzucaenia min pływających w Gdańsku i Elblągu porty te zostają zamknięte dla żeglugi handlowej.

Aresztowanie pośta.

Kopenhaga, 27 sierpnia (P.). Według informacji gazet niemieckich, poseł do parlamentu Rzeszy, kapelan ksiądz Pośpiech, kierownik gazy ludowej osadzony został w więzieniu.

Biuletyn wojenny.

Petersburg, 27-go sierpnia (P.). Ze sztabu Zwierzchniczego Naczelnego Wodza otrzymano wiadomości o zajęciu przez wojska nasze kilku miast w Prusach Wschodnich.

W Galicji wschodniej straż tylna austriacka się za rzeką Złotą Lipą. Ofensywa toczy się w dalszym ciągu.

Działanie zaczepne.

Petersburg, 27 sierpnia (P.). Według wiadomości z Turcji wojska 5 korpusu z Angory

przybyły do Hejdarpaszu, w Aranopolu skoncentrowano obecnie 50,000 wojska.

Mobilizacja w Rumunii.

Petersburg, 27 sierpnia. (W. A. T.) Donoszą tu z Bukaresztu, że mobilizacja Rumunii jest już całkowicie ukończona. Wojska postawiono na zupełnej stopie wojennej.

Konfiskata okrętu.

Paryż, 27 sierpnia (W. A. T.) Pancerniki angielskie, strzegące cieśniny Gibraltarskiej zatrzymały wielki okręt handlowy, płynący pod flagą holenderską.

Po sprawdzeniu dokumentów okazało się, iż jest to jeden z największych okrętów niemieckich, wiozący cenny ładunek towarów kolonialnych. Ładunek i okręt skonfiskowano. Statek będzie użyty prawdopodobnie do celów wojskowych.

Pancerniki kanadyjskie.

Kopenhaga, 27 sierpnia (W. A. T.) Donoszą tu z Londynu, że do Portsmouth zawinęły trzy wielkie pancerniki należące do kanadyjskiej obrony lądowej.

Pancerniki te, ostatni wyraz techniki, stanowią poważny zasilek dla floty angielskiej i będą natychmiast użyte do operacji przeciwko flocie niemieckiej.

Nabożeństwo za Papieża.

Paryż, 27 sierpnia (P.). Na nabożeństwie żałobnym za duszę Papieża Piusa X, był obecny ambasador rosyjski Izwołskij.

Bombardowanie Kiao-Czao.

Tokio, 27 sierpnia (W. A. T.) Pisma tutejsze donoszą, że bombardowanie Kiao-Czao przez okręty japońskie trwa w dalszym ciągu. Straty wyrządzone przez pociski są bardzo znaczne.

Nabożeństwa w Turcji.

Petersburg, 27 sierpnia. (P.) Donoszą tu z Konstantynopola, że w meczetach tamtejszych odbywają się stale nabożeństwa na intencję zwycięstwa oręża austriacko-niemieckiego.

Zwrot orderu.

Paryż, 27 sierpnia. (W. A. T.) Książę Orleański zwrócił cesarzowi Franciszkowi Józefowi order Złotego Runa, otrzymany od niego przed kilku laty.

Rozruchy w Berlinie.

Berlin, 27 sierpnia. (W. A. T.) Wczoraj znów powtórzyły się rozruchy na tle głodowym. Obliczono, że około 200,000 osób pozbawionych jest wszelkiej możliwości egzystowania. Przewidziana przez ustawy pomoc rządowa nie może się urzeczywistnić już to z braku środków, już z braku produktów żywnościowych. W starciu z tłumem kobiet i dzieci zabity został jeden żołnierz i 2 policjanci. Po stronie demonstrantów wiele kobiet i dzieci poległo. Wzburzenie ogarnia coraz szersze warstwy.

Więści i pogłoski.

Ogłoszono o zabronieniu wywozu z Rosji przez granicę lądową Rosji europejskiej i przez wszystkie porty mórz Białego, Bałtyckiego, Czarnego i Azowskiego zboża, jarzyn, mięsa i innych artykułów.

W Wiedniu daje się odczuwać znaczny brak artykułów spożywczych i produktów pierwszej potrzeby. Rząd kazał rozdawać zboże ludności darmo. Położenie jest bardzo poważne.

Według wiadomości z San Giovanni di Me-

dua bombardowanie Bocca di Cattaro przez flotę angielsko-francuską wyrządziło znaczne szkody fortyfikacyom austriackim. Czynny udział w bombardowaniu wzięły działa czarnogórskie, ustawione na górze Łowczen.

* Rząd amerykański wydał odezwę, w której zakazuje brania udziału w wojnach europejskich i uprzedza, że każdy kto opuści Amerykę w tym celu, traci prawo do powrotu.

Ś. † P.

Czesław Grabowski

po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, przeżywszy lat 2 $\frac{1}{2}$, zakończył swój młodociany żywot. Ekspartacja zwłok na Stary cmentarz katolicki nastąpi w piątek, dnia 28-go sierpnia, o godz. 4 po poł., z domu przy ul. św. Emilii nr. 20. W ciężkim smutku pogrążeni zapraszają krewnych, przyjaciół i znajomych

RODZICE.

ODPOWIEDZI REDAKCYI.

P. Lipskiemu. Sprawa przez Sz. Pana poruszona kwalifikuje się do ogłoszeń płatnych.

P. W. Maciejewskiemu. Sprawa, poruszona w liście Szan. Pana, nadaje się tylko do ogłoszeń płatnych.

O F I A R Y.

My niżej podpisani deklarujemy dla najuboższych mieszkańców m. Łodzi, którzy wskutek wojny pozbawieni zostali kawałka chleba rb. 27 miesięcznie.

Suma powyższa będzie wypłacana przez sklep Tow. „Skorochód” 1-go każdego miesiąca do czasu zawarcia pokoju, o ile nasze warunki materialne nie ulegną zmianie.

H. Piontek 2 rb., O. Szink 1 rb., B. Hampel 2 rb., Z. Schulz 1 rb., A. Biskupska 1 rb., A. Wojczak 50 kop., L. Zimek 25 kop., I. Wiśniewski 25 kop., St. Ficińska 50 kop., O. Morawek 1 rb., S. Gajda 1 rb., M. Banaszczyk 1 rb., Z. Majer 1 rb., 50 k., S. Modliński 50 kop., L. Preiss 1 rb. 50 kop., M. Penker 1 rb., P. Zadrożna 1 rb. i G. 10 rb.

Dr. B. REJT

Średnia 5. Tel. 33-79.

Sp. choroby skórne włosów, weneryczne, moczościowe i kosmetyka lekarska. — Leczenie syphilisu salvarsanem Ehrlich-Hata 606 i 914 (wśródżynie). Leczenie elektrycznością: elektroliza (usuwanie szpecących włosów) i oświetlenie kanału (uretroskopia). Godziny przyjęć: od 9 i pół do 12 i pół i od 5 do 8 wiecz. W niedzielę od 10 do 2 p. p. — Dla W. Pań: osobna poczekalnia. 315

Dr. WOŁYŃSKI

były asystent kliniki uniwersytetu wrocławskiego (prof. Hinsberg) osiadł w Łodzi jako specjalista chorób uszu, nosa i gardła, 123 Piotrkowska 123.

Godziny przyjęć: 10—12 i 4—6 popoł., w niedzielę od 10—12. Operacje, bronchioskopia, kąpiele elektryczno-świetlane. Na telefonie 35-97. 2569

Kto chce wytworzyć sobie choć w przybliżeniu obraz przyszłej wojny, niech czyta powieść

„Nowy Napoleon”

wydaną staraniem redakcji „Rozwoju”. Cena księgarska 1 rb. 20 kop. Cena dla czytelników „Rozwoju” tylko 60 kop.

Kto chce wytworzyć sobie choć w przybliżeniu obraz stosunków serbskich, niech czyta powieść

„Do krwawej nocy...”

(5 tomów) wydaną nakładem „Rozwoju” (powieść dla starszych). Cena księgarska 2 rb. Cena dla prenumeratorów „Rozwoju” za 5 tomów tylko 1 rb.

Ustawa o prawach i zwyczajach wojny lądowej.

(Dokończenie).

Rozdział IV. O władzy wojennej na ziemiach państwa nieprzyjacielskiego.

42. Ziemia uważa się za zajęta, jeżeli rzeczywiście znajduje się pod władzą armii nieprzyjacielskiej.

Zajęcie dotyczy tylko tych okolic, gdzie ta władza jest ustanowiona i jest w możności ujawnić swoją działalność.

43. Gdy władza przejdzie faktycznie z rąk rządu prawnego w ręce nieprzyjaciela, który ziemię zajął, powinien on przedsięwziąć wszystko, co od niego zależy, ażeby o ile można, przywrócić i zabezpieczyć porządek społeczny i życie, szanując prawa, istniejące w kraju, o ile nie zachodzą w tym względzie przeszkody, nie dające się usunąć.

44. Wojującemu zabrania się zmuszać ludność okolicy zajętej do dostarczania wiadomości o armii drugiego wojującego lub o jego środkach obrony.

45. Zabrania się zmuszać ludność okolicy zajętej do przysięgania na wierność państwu nieprzyjacielskiemu.

46. Honor i prawa rodzinne, życie osób oddzielnych i własność prywatna, jak również przekonania religijne i dokonywanie obrzędów religijnych powinny być szanowane.

Własność prywatna nie podlega konfiskacie.

47. Łupieństwo jest zabronione bezwarunkowo.

48. Jeżeli nieprzyjaciel ściąga z okolicy zajętej podatki, opłaty i cła ustanowione na korzyść państwa, to powinien w tym względzie stosować ile możliwości, istniejące przepisy co do opodatkowania; na nim też ciąży wynikający stąd obowiązek ponoszenia kosztów zarządu okolicą zajęta w takich rozmiarach, jakie były obowiązujące dla rządu prawnego.

49. Ściąganie przez nieprzyjaciela z okolicy zajętej innych opłat, oprócz wymienionych w artykule powyższym, jest dopuszczalne tylko na potrzeby armii lub na zarządzanie tą miejscowością.

50. Żadna ogólna kara, pieniężna lub inna, nakładana być nie może na całą ludność za te działania pojedynczych osób, które nie dają podstawy do upatrywania solidarnej odpowiedzialności ludności.

51. Żadna kontrybucja nie może być ściągana inaczej, jak na zasadzie rozporządzenia piśmiennego i pod odpowiedzialnością generała dowodzącego.

Ściągać ją należy, o ile możliwości, zgodnie z przepisami dotyczącymi rozkładu podatków istniejących.

Po każdej kontrybucji należy płacącym wydawać pokwitowanie.

52. Rekwizycje w naturze i w robociznie mogą być żądane od gmin i mieszkańców tylko dla potrzeb armii, która zajęła okolicę. Powinny być odpowiednie do środków kraju i mieć taką właściwość, ażeby nie nakładały na mieszkańców obowiązku uczestniczenia w działaniach wojennych przeciwko własnej ojczyźnie.

Te rekwizycje i robocizny mogą być żądane tylko za pozwoleniem naczelnika wojennego okolicy zajętej.

Powinności w naturze powinny być, o ile możliwości, opłacone pieniędzmi; w razie przeciwnym zabezpieczają się pokwitowaniami, a spłata sum należnych dokonywa się możliwie prędko.

53. Armia, która zajęła okolicę, może zagarnąć tylko pieniądze, kapitały i dowody dłużne, stanowiące własność państwa, składy broni, środki przewozowe, magazyny i zapasy żywności, wogóle całą własność ruchomą państwa, mogącą służyć celom wojennym.

Wszystkie środki przesyłania wiadomości na lądzie, na morzu i w powietrzu, przewozu osób i rzeczy, z wyjątkiem wypadków, dotyczących prawa morskiego, składy broni i wogóle zapasy wojenne wszelkiego rodzaju, nawet choćby należały do osób prywatnych, mogą być zagarnięte również, ale podlegają zwrotowi z wynagrodzeniem strat po zawarciu pokoju.

54. (— dotyczy kabli podwodnych).

55. Państwo, które zajęło okolicę, powinno przyznawać sobie tylko prawo zarządu i użytkowania co do znajdujących się tam, a należących do rządu nieprzyjacielskiego budynków publicznych, nieruchomości, lasów i gruntów rolnych. Obowiązane jest zachowywać cennoscć zasadniczą takiej własności, zarządzając nią na prawach użytkownika.

56. Własność gmin, instytucyj kościelnych, dobroczynnych i kształcących, artystycznych i naukowych, chociażby państwowych, jest zrównana z własnością prywatną.

Przywłaszczenie z zamiarem zniszczenia lub uszkodzenia podobnych instytucyj, pomników dziejowych, dzieł sztuki i nauki jest zabronione i powinno podlegać dochodzeniu karnemu.

W 7-klasowej Szkole Handlowej Żeńskiej
ZIELONA 15.
Egzaminy wstępne rozpoczną się 31 sierpnia. Lekcje 7-go września. Zapisy codziennie od godziny 10-ej do 5-ej.
Uprasza się Sz. Rodziców o osobiste zgłaszanie się do zapisu tak zeszlizorocznych uczenic jak i nowych kandydatek.
2606 **C. Waszczyńska.**

SZKOŁA KOEDUKACYJNA HELENY CHOLEWICKIEJ
Ewangelicka 18 (Mikołajewska 83) 1-sze piętro
zapewnia dzieciom troskliwą opiekę i staranne przygotowanie do kl. 2-jej szkół męskich i żeńskich wszelkiego typu. Systematyczny kurs klas wstępnych i 1-jej. Dla młodszych nauczanie przedszkolne oraz **Zakład freblowski**. Przy szkole **Kursy pedagogiczne** dla freblanek z prawem wydawania patentów, poświadczonych przez władze. Zapisy między 10 a 1. Lekcje 4 września. 2610

VII kl. ZAKŁAD NAUKOWY Z KLASAMI WSTĘPNYMI
St. RAJSKIEJ
Dzielnia № 11. 2929 Dzielnia № 11.
Zapisz uczenic od 25-go sierpnia od 11 — 1 g. i od 5 — 7.
Egzaminy dla nowowstępujących i poprawkowe 1-go i 2-go września. Lekcje 3-go września.

SZKOŁA DENTYSTYCZNA
D-ra med. I. A. Paszutina i W. D. Jertemowa
Rozpoczęte przyjmowanie prósb o przyjęcie na wszystkie kursy. Szczegóły w szkole. St. Petersburg, Newsk pr. 46. 2779

Zarząd eksploatacyi ŁODZKICH RZEŹNI MIEJSKICH
ul. Inżynierska 1. Tel. 46 i 14-65
wydzierżawia przedziały chłodnicze do przechowywania mięsa i wyrobów masarskich, jak również specjalne ubikacje do przechowywania ryb.
Poleca również lód sztuczny po 15 kop. za pud na miejscu, bez odstawy. 2119

Zagubione zostały 4 dowody depozytowe,
wydane przez Tow. Kredytowe m. Łodzi za Nr. 240, 558, 577 i 735. Znalazca raczy wymienione wyżej dowody złożyć w biurze Tow. Kredytowego, Srednia 19 za nagrodą. 2935

2-wu klasowa Szkoła Prywatna M. KOELTZ
ul. Sosnowa 3.
Rok szkolny zacznie się 1-go września. 2592
Łódź - Warszawa.
Okazyjnie i specjalnie przewożenie pasażerów do różnych miast. Kantor: Łódź, Mikołajewska Nr. 32. Warszawska Remiza. 2600-1

Dwa pokoje z kuchnią
na 2 piętrze do wynajęcia zaraz
Spacerowa 41.

Lekarz-dentysta P. ŻYTNICKA
Konstantynowska 9.
Godz. przyjść: 9-1 i od 3-8 w.

Dr. H. Salkowski
Piotrkowska 120.
Przyjmuje z chorobami wewnętrznymi (spec. żołądka i kiszek).
Codziennie od 10-11 rano i od 4 do 6 po poł. Telef. 23-10 253

Dr. W. Dutkiewicz
Choroby weneryczne, skórne i dróg moczowych,
Ulica Nawrot № 1, róg Piotrkowskiej.
9-12 i 5-8, panie 4-5.

2594 Akuszerka-masazystka z dyplomem Cesarzkiej Akademii medycznej w Petersburgu, praktykująca 20 lat przyjmuje masaż, porody, udziela porad, dyskretyca zapewniona. Andrzejka nr. 39 m. 10, od 12-5. Odpowiedzi na listy.

Dr. med. P. LANGBARD
były asystent kliniki Berlinkiej
Zawadzka 10. Tel. 33-28.
Specjalista chorób wenerycznych, przyjmuje od 8-1 i od 5-8 wiecz. Dla pań od 4-5, osobna poczekalnia. Leczenie rzeżączki i syphilisu najnowszymi środkami. Szybkie i skuteczne leczenie chronicznych stanów.

Dr. Roman Sobański
Choroby oczu
Przyjmuje od 10-12 rano i od 5-7 pp. w niedziele i święta od 10-12 rano.
PRZEJAZD № 14.

Lecznica dentystyczna Lek. dent. St. Dąbrowskiego
ul. Rozwadowska № 1 (róg Piotrkowskiej). 653
Czynna od 9 rano do 8 wieczór.

Dr. Jelnicki
Choroby weneryczne, skóry i dróg moczowych
ul. Andrzejka № 7 tel. 1-70.
Przyjmuje: 9-12 i 5-8, panie 4-5. 1131

Dr. med. ARONSON
Akuszer i specjalista chorób kobiecych
PRZEPROWADZIŁ SIĘ NA UL. ZIELONĄ № 5, 1-sze piętro.
Przyjmuje od 9-11 i od 4-6, w niedziele od 10-12. 2921

Dr. L. GUNDLACH
POWRÓCIŁ.
Choroby dzieci i wewnętrzne.
Zachodnia 57 (róg Cegielińskiej) Telef. 33-34. Przyjmuje do 9 rano i od 5-6 w. 2530

Dr. med. Z. BOLC
Choroby skórne i weneryczne
ul. Mikołajewska 18.
Godziny przyjść: od g. 9-12 i od 4 i pół do 7 i pół wiecz., w niedziele i święta i od 9 do 12 i pół. Telefon № 20-80.

Choroby uszu, gardła i nosa Dr. B. CZAPLICKI
ordynator szpitala Anny-Maryi Piotrkowska 120. Tel. 32-53
Przyjmuje od g. 11-12 rano i od 5-6 p. p. w niedziele i święta od 10-11 rano. 3447

Dr. S. SZNITTKIND
Średnia 3.
Specjalista chorób skórnych, wenerycznych, (stosuje 606), kosmetyki lekarskiej (włosy, twarz, etc). Rano od 8 i pół-11 i pół od 4 i pół-8 i pół. 120

Zagubione dokumenty
Meble sprzedam tanio. Łódźka, szafy, garderoby przy ulicy Drewnowskiej nr. 83 Oficerska 11 u stolarza. 7367-16cs-13
Nauczycielka robót rękodzielniczych przyjmie lekcje. Zgłoszenia Rozwój „Z. Z.” 9234-2s-1

Pokój umeblowany przy rodzinie zaraz. Piotrkowska 109. m. 20. 8989

Pracownia haftów i robót ręcznych przyjmuje do nauki. Władzewska 109, m. 4. 9233-2s-1

Power kupię w dobrym stanie. R. Oferty składać Rozwój „Wolne Koło”. 9229-2s-1

Stangret żonaty, pracowity, sumienny. Świadczenia długoletnie. Nowa 5 (Róg Przejazd). 9237-1

SWÓJ DO SWEGO!
Jedyna Chrześcijańska Sortownia używanej garderoby męskiej, ul. Piotrkowska № 174. Sortownia kupuje, sprzedaje, zamienia, wypożycza, reparaże i pierze chemicznie garderobę męską. Sortownia uprasza W.P. o łaskawe nadsyłanie garderoby do magazynu, lub o podanie swych adresów. Kupując, Sortownia płaci dobrze. 8573-12cs-12

Służąca z praniem potrzebna zaraz. Spacerowa 41. Kolo-dziejska. G

Skrzypce dobre, okazjnie sprzedam. Wiadomość: Władzewska Nr. 75 m. 10, od 1-jej do 3-jej. 9226-2-2

Drobne ogłoszenia.

Antoni Coblewski zagubił paszport wydany z gm. Tyniec, gub. kaliskiej. 9227-3-2

Anastazyja Pankowska zagubiła kartę od paszportu wydaną z fabryki Kestenberg. 9229-1

Edward Frimah zagubił kwit od paszportu wydany z fabryki J. Wojdyławskiego. 9238-1

Hipolit Łuczyński zagubił paszport wydany z gm. Stawiszyn, gub. kaliskiej. 9236-3-1

Tomasz i Józefa Wołoszczykowie zagubili paszporty wydane z gminy Dąbrowy Władzewska, gub. piotrkowskiej, pow. łaskiego. 9217-3-3

Zagubiono portfel z pieniędzmi i paszport wydany z m. Koła, gub. kaliskiej, na imię Stanisław Gostyński. Uprasza się o zwrot choć połowy pieniędzy Długa 10. Ochrona Kobiet. 9235-3-1

Zaginęła karta od paszportu, na imię Józefa Radwańskiego, wydana z fabryki Silbersteina. 9228-1